

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Sit religiosus in conuersatione cautus. Cap. xlij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

in mare,] quia indignum duxit aut minus decenter, aut minus celeriter coram Domino apparere. Ita prorsus anima religiosa, ut corā oculis Redemptoris nec indecēs, nec segnis appareat, se & modestia, ac grauitate vestiatur, & in mare feruida mortificationis immittatur. Alioqui carnis suae parentem imitetur, qui post lapsum vocatus à Domino, ita respondit: Vocem tuam audiui in paradiso: & timui, eo quod nudus essem, & abscondi me. Quod spiritualiter faciet, si Domini visitationem aduertens, coram illo immodesta, & leuis apparere timuerit, & se ad excipiendam diuinam consolationem foliis ficus, id est, religiosae grauitatis operimentis contexerit.

At illa grauitas religiosa, quae in cogitationibus, in operibus, & in verbis elucet, eo praestantior est, & oculis Dei nostri gratior, quod non ex vana cura placēdi, sed ex animae adepta pulchritudine, & puritate procedit. Nam licet omnes religiosae familiae, ab hoc (quod ferè postremum dicimus) suos erudire tyrones incipiant, & illi quasi coacte, & non sine graui molestia ante moderationē animae, corpus, membraque componant, tamen perfecta grauitas non ex cura se moderandi, sed ex ipsa moderatione ac sanctitate mentis exoritur. Quae cum seipsam vicerit, cum vitia affectusque compellerit, tunc corpus etiam grauitatis decore circumdat, & illa mirabili tum moderatione, tum placiditate actionum exornat. Quātum verò hic grauitatis fructus ab hac radice procedens, diuinis oculis placeat, quam pulcher sit, & suauis, quam etiam similem Deo hominem faciat, Bernardus satis eleganter ferie huius, quae sequitur, orationis exponit. Hoc, inquit, hoc illud decorum est, quod super omnia bona animae diuinis oblectat aspectus, & nos nominamus, ac definimus honestum. Cum autem decoris huius claritas abundantius optima cordis repleuerit, prodat foras necesse est, tamquam lucerna latens sub modio, imò lux in tenebris lucens latere nefcicia. Porro effulgentem, & veluti quibusdam suis radiis erumpentem, metis simulacram corpus excipit, & diffudit per membra, & sensus quatenus omnis inde reluceat actio, sermo, aspectus, incessus, risus (si tamen risus) mixtus grauitate, & plenus honesti. Horum, & aliorum profectò artuum, sensuumque motus, gestus, & visus cum apparuerit, serius, purus, modestus, totius expers insolentiae, atque lasciuiae, tum leuitatis, tum ignauiae alienus, aequitati autem accommodus, pietati officiosus; pulchritudo animae palam erit, si tamen non sit in spiritu eius dolus. Potest enim fieri, ut simulentur omnia haec, & non ex abundantia cordis taliter moueantur. Et ut magis cluceat is animae decor, ipsum, si placet, honestum, in quo hunc locandum censuimus, definiatur mentis ingenuitas sollicita seruare cum conscientia bona, famae integritatem, vel iuxta Apostolum, prouidere bona, non tantum coram Deo, sed etiam corā hominibus. Beata mens, quae hoc se induit castimoniae decus, & quemdam veluti caelestis innocentiae candidatum, per quem sibi vendicet gloriosam conformitatem, non mundi, sed verbi, de quo legitur, quòd sit candor vitae aeternae, splendor & figura substantiae Dei. Ex quibus illud praecipue notandum censuimus, externam grauitatem, quae in corporis membris, motibusque conspicitur, non tam internam grauitatem efficere quam ex illa, veluti ex fonte manare. Vel potius esse ut scintillam exiguam, quae non sine temporis mora, & sine difficultate, magnum ignem accendit, qui postea succensus, & visibilium accessione roboratus, non difficulter, sed facile ardentem flammam, & non vnam tantum, sed innumeras scintillas emittit. Sic

omnino est religiosa grauitas, quam à saeculo extracti, & admilli in vitam religiosam addiscimus. Est modica, infirmaque scintilla, quae virtutum actibus tamquam sicca paleis supposita, & gratiae flatu, ac virtute fulcita paulatim in animo magnum ignem charitatis & puritatis accendit. Hic verò religiosa disciplina custodia auctus, & robustus effectus, non tantum intus in corde flammam amoris excitat, sed scintillas in capite, in oculis, in fronte in manibus, in gestibus, & in omnibus motibus grauitatis exulscitat. Habemus profectò Paulum attestantem hanc mentis & corporis grauitate ab interna virtute exoriri. Ita enim ad Titum ait: In omnibus te ipsum praebere exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in grauitate. Primò integritatem vitae mandat, quae in perfecta virtute, & interna puritate collocata est, & post illam grauitatis meminit, ut hanc illius fructum, & effectum ostendere. Idemque Laurentius Iustinianus satis indicat, dum ordinatè, ea quae sunt grauitatis, enumerat. Sit, inquit, in ipsa mens pura, conscientia munda, intentio recta, lingua moderata, & exterioris hominis sensus temperantiae freno restricti. Exhibeatur cum superioribus humilitas, cum paribus charitas, & cum inferioribus sobria, & pudica humanitas. Cum his verò qui foris sunt, ne scandalizentur, prudens maturitas, quae in facie sit laeta, in motibus cauta, & in sermonibus circumscripta. Hanc igitur ita teneamus, ut non tam ex studio, atque industria nos moderandi, quam ex virtutis perfectione nascatur. Interim tamen, si necesse sponte ex adepta virtute nascitur, eam sollicita diligentia comparare curemus, ut statum religionis sanctum integrè, & graues mores comitentur. Est enim haec verborum, & actionum grauitas, quae multa merita virtutum parit, & innumeris imperfectionibus ianuam nostri cordis ocludit. Est haec, quae hominem perfectionis studiosum decet, nam si ambitiosi fictam grauitatem ostentant, ut à regibus honore digni exitimentur, quanto magis perfectionis amatores, non fictam sed veram grauitatem sectari deberent, quae apud Dominum aliquo modo praeparari ad perfectionem obtinendam censentur?

Sit religiosus in conuersatione cautus.

CAP. XLII.

GRAUITATI religiosae circumspectio iungenda est, quam qui neglexerit, non solum perfectione non assequetur, verum etiā, dum minus putauerit, innumera mala miser incurret. Quanta verò sit circumspectionis, cautionisque necessitas, vna ex libro Machabaeorum aperita historia. Cui enim Ioanes frater Ionathae, & Simonis, cuiusdam bellicae negotij gratia iter faceret, exierit filij Iabri, & interfecerunt eum, fugatisque eius comitibus omnem Ioannis substantiam contra ius & fas in suum usum vendicauerunt. Post non multos verò dies, ac si neminem occidissent, ac si nullius opes rapuissent, ac si nihil mali fecissent, ac si in nullius inimicitia incurtissent, exeunt ex Madaba sine militibus, qui eos cingerent, sine armis, quibus se defenderent, sine apparatu bellico, quo se munitur, ut filiam cuiusdam magni principis ducerent, & eius nuptias celebrarent. Nouerunt id Ionathas & Simo & occasione vltionis nacti, exierunt ex insidiis, & occiderunt filios Iabri, & acceperunt omnia spolia eorum, & conuerse sunt nuptiarum in luctum, & vox musicorum ipsorum in la-

mentum

Genes. 3.

Bern. ser. 85. an. cat.

2. Cor. 8.

Sap. 7. Hebr. 1.

Ad Tit. 2.

Iustm.

1. Machab. 9.

mentum. O magnam negligentiam! o procacem inuerecundiam! o insanum cautionis prouisionis que contemptum! qui hostes habent, & iniuriis recentibus irritatos, & in luctum fraternam eade conuersos, nuptiali veste induti, & inermes ad connubia procedunt, qua negligentiam non opibus tantum, sed propria vita, & profuso creore purgantur. Hæc victoria viros religiosos monet, vt non incuriosi, non segnes sint, sed in omnibus negotiis cum magna circumspectione se gerant. Ipsi cum spreto sæculo habitum religiosum induti sunt. Dæmonem ludibrio habuerunt; ipsi quotidie bonis, quibus intendunt operibus, aduersarium tristitia afficiunt; ipsi cultus diuini puritate, cui iugiter vacant, hostem ad implacabilem iram impellunt; ipsi animarum conuersione, quam curant, communis inimici opes, substantiamque diripiunt. Quanta ergo stulticia erit, si hi, qui hostes acerrimos habent, & recentibus & quotidianis iniuriis in furorem versos, inermes & securi ad negotia procedant, & tempore belli, ac si essent in pace, omnem cautionem ac circumspectionem posthabeant? Non sic profectò Dauid, ille vir secundum cor Dei, qui fecit omnes voluntates eius: nam inita amicitia cum Saule, & omni per iuramentum similitate composita, non se credit illi, sed ascendit cum suis ad tutiora loca. Quod sollicitè imitabitur, qui omnino cupit animæ suæ salutem non perdere. Cui Dæmone enim infestissimo hoste numquam amicitiam inimus, numquam nos ei reconciliamus, ne igitur quasi stulti sine iusto timore rem aliquam, ad Dei gloriam, & nostram salutem pertinentem, ac sine debita cautione tractemus. Ipsa nocendi cura, qua semper diabolus simulatur, nos ad vigilandum exsuscitat. Eaque Petrus Apostolus omnem oscitantiam è nostris cordibus euellit, dicens. Fratres, sobrii estote, & vigilate, quia aduersarius vester diabolus tamquam Leo rugiens, circuit querens, quem deuoret. Leo rugiens, quis non timebit? Diabolus indignationem clamoribus iniquorum & aliis signis ostendat, quis non verebitur? Ille circuit greges ouium Christi, vt oblitam, & incuriosam deuoret, atque discerpatur, quæ ovis id sciens, absque culpa secura dormiet, & sine debita circumspectionis custodia in loco insidiarum, & laqueorum pleno tuta manebit? Quæ huiusmodi est, audiat Ecclesiasticum dicentem: Caue tibi, & attende diligenter auditui tuo, quoniam cum subuersione tua ambulas. Audiens verò illa quasi in somnis vide, & vigilabis. Nimiam cum potentiore familiaritatem distulisti, & sub illa diaboli astutias detexit, ac dehortationem proposita sententia concludit. Consule tibi ipsi, ait, & obtura aures cordis tui, ne dolosis verbis aduersarij potentioris attendas, quoniam nõ sine spiritualis vitæ discrimine conuersaris cum illo. Damnum autem vitabis, & peruigil, ac prudens eris, si velut inania somnia eius, qui te vult decipere, sermones spreueris.

1. Reg. 24.

1. Petr. 5.

Amos. 3.

Eccles. 13.

22.

taba.

vel augenda sunt, sine vilo avaritiæ, aut immodicæ cupiditatis signo augeantur: Si aliquis increpandus, ea occasione, ea serenitate, ea mentis lenitate reprehendatur, vt id non iræ, non vindictæ, sed fraternæ charitati, & desiderio emendationis imputetur. Fœmina si ad colloquium admittenda sint, eas aut sacramentalis confessionis audiendæ necessitas, aut graue & vile negotium, in loco Ecclesiæ designato, breuiter, maturè, & sine vlla occasione suspitionis admitat. Si eadem in suis domibus sint inuisenda, socius à prælato petatur, aut senex, aut certè non contemnendæ virtutis, qui testis oculatus religiosum & fœminam loquentes videat, licet quæ secreta esse oportet, audire non possit. Id enim integræ famæ religiosi congruere lex Basilij manifestè proclamat, cuius sententia est: Ne quis cum fœmina religiosa nisi de rebus spiritualibus, aut necessariis loquatur, & non nisi coram duobus fratribus, qui testes assistant, aliquid tractare præsumat, vt omnis de medio tollatur sinistra suspicio:] & sanctè doctè, atque sapienter id præcipit, scriptum est enim: Beatus homo, qui semper est pauidus. Et Habacuc ait: Super custodiam meam stabo, quasi ille qui sibi ipsi minime inuigilat, nullo modo suæ famæ satisfaciatur, quæ, cum solus homo cum sola fœmina inuenitur, apud videntes aut audientes satis ignominiosè periclitatur. Si enim Hieronymum senem, vel certè non iuuenem cum Paula vetula, & sancta, coram arbitris de rebus diuinis colloquentem, dens inuidiorum momordit, quid non mordeat religiosum iuuenem, aut certè non senem, cum fœmina vel suspecta vel, ad minus, non sancta, solus, & sine arbitris conuersantem? De illis militibus fortissimis, qui ambiebant lectulum Salomonis dictum est: Vniuscuiusque ensis super femur suum propter timores nocturnos. Si verò timores isti insidias diaboli colore boni teatas designant, quid est milites Christi propter timores nocturnos semper ad bellum esse paratos, nisi semper seiplos circumspicere, & latens malum sub boni occasione formidare? Nullum autem ego, aut latentius, aut perniciosius malum inueni pallio boni correctum, quam cum spiritualis vir, vt fœminam in rebus cœlestibus instruat, cum illa in loco suspecto, & sine sociis esse non vitat. Hæc enim eruditio sine debita circumspectione suscepta, nõ semel in carnalem affectum, imò in peius aliquid declinauit. A diabolo quoque facile illuditur, qui in laqueum ipse se cõicit, & ensem hostis, scilicet mulierem nõ timet. Plenitudo est sanctitatis, inquit Cyprianus, & palma perfecta, vt ex omni parte secum non habeat, quod recuset, ne quod proficetur odisse, tenendo videatur amare. Quod si aliquis dicit: captiuum teneo aduersariam meam, cui semper insultem: videat, ne fortè aduersus eum captiuus incipiat præualere. Numquã securus cum thesauro latro tenetur inclusus, nec intra vnã caueam habitas cum lupo, tutus est agnus. Ipse se voluit superari, qui hostem proprium in suas portas indixit: & intestinum gladium sibi ipse supposuit, qui locum habitationis suæ aduersarij ingressibus referauit: Et qui fretus est conuersari cum scádalo, sine causa dicit: Pacatus volo esse cum diabolo, contra Apostolum dicentem: Nolite locum dare diabolo. Omni ergo modo muniendus est locus, vbi fuerit thesaurus absconditus, ne per vnã cauernam totum parietem latro suffodiat. Nam si de foris expugnans vix muris expellitur, quantum valebit si intra muros acceperit habitaculum? Et, si illi, qui contra eum claudunt, aliquoties ab eodem capiuntur, quanto magis ille, qui vltro eus illi patefecerit ingressum, decipit? Cum dicat Salomon: Si

Basil. reg. 43. sus. ds. spur.

Pror. 28.

Habac. 2.

Caui. 3.

Cyprian. de singul. clericor.

Ephes. 4.

Pror. 21. 1. Petr. 4.

iusus vix saluus sit, iniustus vbi parebit.] Omnes ergo rimae, ne dicam portae claudendae sunt, ne per vnum foramen castra omnia penetrantur, & vniuersa componenda sunt munimenta, ne per modicum non munitum tota ciuitas ruat. Sicut Salomon repetit, dicens: Qui spernit modica, paulatim cadit.] Huc vsque Cyprianus. Ita ergo caula mulieris (nam ita eam sapiens vocat) isti compedes, istae catenae timendae sunt, quae si animum viri aliquando deuinxerint, citius fortassis vinculum animae & corporis, quam illas soluet, & à suo collo separabit. Sic animas limo inuolutas quaeramus, vt tamen ceno carnis non sedemur: sic amicum spiritum instruamus, vt tamen ab hoste, qui spiritui iunctus est, scilicet ab alieno corpore, & venusta forma, non superemur: Sic Dei imaginem liberemus, vt tamen illecebrae laqueum, cui irretita est fugiamus. Et tadem ita cum personis conuersemur, & in negotiis occurrentibus nos geramus, vt ex illis spiritualem profectum nostri, & aliorum, ac nullius detrimentum reportemus.

In animi verò relaxationibus admittendis etiam magna cautio tenenda est, vt si humana fragilitas eas omnino aspernari non patitur, periculum, quod eis inest, circumspeditionis medicamento curetur. David enim ait: Seruite domino in timore, & exultate ei cum tremore: quo versus non tantum obsequiis, sed etiam exultationibus (quo nomine nunc animi remissiones accipiamus) metum, & ei cognatam cautionem ascribit. Non incongrue autem pro obsequio timore, & pro exultatione tremore (quod amplius est) poscit, quoniam animi recreatio, quae solet ad maiorem virtutis oblivione inducere, debet maiori circumspeditione acceptari. Nam Tobiae iuxta parietem dormienti calida hirundinum stercora inciderunt ex nido super oculos, & caecus factus est, quo intelligimus nunquam incaute esse quiescendum, nec animum improvidè relaxandum, ne ex aliquo, quod pausioni carnis adiaceat, stercora imperfectionum cadant, quae nos ab interno oculorum luce diuellant. Sint ergo animi remissiones primum licitae, quae nullo modo diuinis mandatis contradicant: nam religiosos, aut aleas, aut chartas pictas, aut aliud quid simile ludere, & argentum, quod possidere non possunt, ludis exponere, iniquissimum est. Certè Moses ad diuinorum custodiam praceptorum exhortans, ait: Eruntque verba haec quae ego praecipio tibi hodie, in corde tuo: & meditareris ea sedens in domo tua, & ambulans in itinere, dormiens, atque consurgens. Quia cum sedemus, & cum ambulamus, cum dormimus, & cum vigilamus, meditanda sunt. Si sessio, atque dormitio pro pausatione viri iusti, & sapientis accipitur, quae veluti rebus seriis dormit, vt vires resumat, & curas consumetes relaxet, quid est cum sedet, & cum dormit, praecipua meditari, nisi in huiusmodi remissione nulla ratione à Domini lege discedere? Sint etiam recreationes statui religioso congruae: Nec vir qui talem statum proficitur, more puerorum saltet, aut vociferetur, nec more parasitorum scurrâ agat, & cachinnis insilit, nec more saecularium, aut eorum qui vitam spiritualem non profitentur, seipsum effundat. Iacob namque dormiuit, sed super lapidè, & sic honestè & circumspectè dormiuit, quod Angelos ascendentes, & descendentes alpexit. Ita prorsus dormiendū est, ita animus aliqua remissione recreandus, vt super lapidem, id est, super Christum dormiamus, vt à religioso statum, qui Christi viua imago est, numquam aliqua actione prophana discedamus, vt Angelorum salutationem ineptis motibus non repudiemus. Sint praeterea huiusmodi remissiones, cenobio, & loco Deo dicato conuenientes. Si enim intra ipsum cenobiū exercentur, lo-

cus ipse circumspeditionis nos admonet, qui diuinis obsequiis dicatus, non debet prophanis lusibus comminari, nec pollui. Si verò extra cenobium, vt in vinea, aut in praedio admittendae sunt, nihil refert, quia vero perfectionis amatoris omnis locus cenobium est, cum in omni loco teneatur leges cenobij non transgredi, & se moribus religiosum exhibere. Angeli quidem latentur, sed sicut in caelo: Adam dormit, vt coniugis formationi cooperetur, sed sicut in paradiso, Samuel quiescit, sed sicut in tabernaculo, in quo auditorus est arcana caelestia. Ita religiosus laetetur, ita animum relaxet, ita ab assiduo labore quiescat, nimirum, vt qui in religiosa domo, scilicet in caelorum imagine residet, & coram Deo & Angelis viriū resumendarum gratia relaxationem admittit. Putat imperfectus religiosus, aut putare se simulat, quod recreationis tempore nulla animae cura necessaria est, nulla mensura seruanda, nulla regula custodienda, & dum incaute se curis soluit, metis tranquillitate, aut aliquando Dei gratiam, & amicitiam relinquit. Ibseth sine debita custodia in lectulo suo soporatus est, dormienteque ostiaria ingressi sunt latèter Rechab & Bana, & interfecerunt eum. Ita o religiose, si absque debita circumspeditione dormias, id est, animum recrees, & tuae sensualitati infidè custodi, somnū tuę recreationis fidas, ingredientur latenter hostes, qui deuotionis spiritu, aut fortè ipsa gratia te ipsum spolient, & te capite truncatū, id est, melioribus bonis, orbatū relinquunt. Fac itaque quod sanctus Iob, qui ait: Verebar omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti. Et animi remissione vnum est ex operibus tuis, quod in adiumentum aliorum assumis, non huius obliuiscaris, quae in omnibus operibus vereri debes quia Deus proculdubio non parceret, quod in hac etiā operū serie deliqueris. Sint denique religiosorum relaxationes, non sine mensura susceptae. Nam neque admodum frequetes esse debent, neque per nimis longum tempus protrahantur, nec sine aliqua necessitate resumantur. Noli regibus à Lamuel, aut Salomō, noli regibus dare vinū, subintellige immoderatū, & quod sobrietatis metas excedat, quia nullū secretū est vbi regnat ebrietas. Et religiosi sūt reges, qui suis affectibus iura decernunt: non ergo laetitiae & relaxationis vino ingurgitati sunt, quod secretis caelestibus audiendis eos reddat ineptos. Rex profectò ille regū, in cuius regno religiosi regnabunt, sepius de torrente laborum in via huius mortalitatis bibit, sepiusque vsque ad lassitudinem corporis laborauit, vt tadem in fine vitae, caput gloria circumdatum exaltaret. Semel autem, & quasi ad momentum transfiguratus est, & haustum gloriae sibi manentis suscepit. Idem nobis faciendum est, vt iugiter pro virtute laborantes, & raro corpori nostro pausationem concedentes, & non nisi vt necesse est, remissionem acceptantes, cum eo qui caput nostrum est, in aeterna gloria caput etiam exaltemus.

Haec quidem animi cautio, atque in omnibus circumspectio, propria est amicorum Dei, quae seipsum, quantum possunt, ab omni casu & labe custodiunt. Animalia enim caeca tamquam immunda à sacrificiis repulsa sunt, quia in sua spirituali salute caecus, non est aptus Domino in sacrificium offerri. Illa quoque quatuor animalia ab Ezechiele depicta, à Deo familiaria, & throno deitatis propinqua, plena oculis describuntur, quia videlicet plusquam lyneum esse oportet, qui eam est puritatis adepturus, quae ad Dei familiaritatem admittatur. Vnde Gregorius ait, corpora animalium idcirco plena oculis describuntur, quia sanctorum actio ab omni parte circumspecta est, bona desiderabiliter prouidens, mala solerter cauens. Et hoc est

laboriosus,

Ecclesi. 19.

Psal. 20.

Tobia. 2.

Deut. 6.

Genes. 28.

Genes. 2.
1. Reg. 3.

2. Reg. 4.

Iob. 9.

Pron. 31.

Psal. 109.

Matt. 17.

Ezech. 1.

Greg. lib. 1.
mor. cap.

laboriosius, quia sanctorum mens vehementer inuigilat, ne se ante eorum oculos mala sub bonorum specie abscondant. Circumspecta ergo est vita sanctorum ne sic sit libera, vt superba sit, quia sepe superbia excedit in verbis, & audiri appetit libertas puritatis: Ne sic sit humilis, vt formidolosa, quia aliquando timor restringit animū, & loqui, quæ recta sūt, nō p̄sumit, sed tamē in ipsa timida cogitatione humilitatem esse se simulat: Ne sic sit parca, vt tenax sit, quia plerumque tenacitas parsimonia appetit aestimari, vt iuste ac necessariē videatur tenere, quicquid egenti proximo misericorditer nō vult impedere: Ne sic sit misericors, vt effusa sit, quia nonnumquā effusionem esse misericordiā putat. Aliud enim est pietatis studio necessaria proximo dare, atq; aliud ea quæ possidentur sine mercedis intentione dispergere.] Vide quā circumspecti sint sancti, qui omnia examīnāt, & vndique vniuersa ad se pertinētia perlustrant, ne defectus aliqui diuinis oculis displicētes, se sub pallio virtutis Deo placentis abscondant. Clariūs autē Dominus hāc circumspectionem Apostolis suis, atque in eis omnibus amicis suis mādat, dū ait: Estote prudentes sicut serpētes, & simplices sicut colūbæ.] Simplicitas colūbæ quæ rēda est, quis neget? Sed nō sola, quæ in stultitiā & fatuitatē defleēcit, sed serpētis prudentiā, imō & sanctæ astutiæ coniungēda. Illa sola, vt noxia reprehenditur in illis verbis. Factus est Ephraim sicut columba seducta, non habens cor.] id est, non habēs debitam prudentiā, ac sagacitatem, qua à nemine seducatur, hāc verō, quæ serpētis cautionem, comitem habet, ipsius Domini ore laudatur. Serpēs quippe, quōd diu viuat, & multis annis multam experientiam capere possit, & quōd multū videat, (& à viuendo vocatur draco) typus prudentiæ esse cognoscitur. Qui ergo Dei amicitia, ac familiaritatem venatur, simplicitatē quidē habeat, qua vt cumque fiat diuinæ simplicitati similis, sed etiā serpēntis prudentiam imitetur. Bene enim inquit Ambrosius: Ipsa etiā cauta debet esse simplicitas, & prouida, vt nouerit, quid cauedū sit. Neque enim otiosē dictum est: Estote astuti sicut serpentes, & simplices sicut colūbæ. Spiritus ergo debet esse astutus, quæ seruet salutem: quæ dolū nesciat, spiritalis debet esse simplicitas.] Nec immeritō talis simplicitas coniuncta prudentiā, à nobis exigitur, quoniam semper in loco periculoso, & quasi super tectū & per tegulas ambulamus, quare ne ex alto virtutis cadamus necesse est simplicitatem nostram prudentiā muniri. Similiter prudentiā simplicitati copulata petitur, quoniam nō cum anxietate nec cum scrupulis viuendū est, ita vt omnia, etiam salubria timeamus, & vbi nō est timēdum trepidamus. Sit itaq; simplicitas cauta, quæ pericula timeat, sit cautio simplex, quæ interdū propter gloriā Dei, suspiciones inuidorū nulli subnixas fundamento contemnat. Quæ tam vanæ, & ineptæ, & stultæ esse solent, vt potius videndæ sint, quam propter illas à rebus diuini obsequij cessandū. Duo verō sunt, quæ nos ad tenendā circumspectionem, astingunt. alterum est bonū nostrum, alterum verō religionis bonum, cui etiam tenemur diligēter prospicere. Virtus enim nostra nimis periclitatur, si absq; circumspectionis custode occasionibus illigetur. Quæ nōnumquam talis generis esse solēt, vt nisi cautio eas fugiat, aut temperet, virtus multis annis adepta succubat. Ideo Paulus raptus in cœlum, & tot annorū sanctitate munitus, castigat corpus suum, & in feruitū redigit, ne aliis prædicās, & prædicationis distentionibus aliquantulū eneruatus, aut reprobus, aut certē segnīs, & tepidus fiat.] Ideo etiā positi sunt ianitores à Dauide ad quatuor portas taberna-

Mat. 10.

Os. 2.

Ambr. in Psal. 36.

1. Cor. 9.

1. Paral. 26.

A) culi, ad orientē videlicet, & occidentem, septemtrionem, atq; meridiem, quia mens iusti, quæ tabernaculum Dei est, ne periculis pateat, vndiq; debet custodiri. In orientē, id est, in initio cuiusque operis, cautio custos assistat, ne hostis sinistra intencionis irrumpat. In occidentē, id est, in fine operis, circumspectio actionē custodiat, ne eam inanis gloria supplātet. In meridie prosperitatis, adsit prudentia, futura prospiciēs, quæ superbiam arceat. In septemtrione aduersitatis non desit serpentis astutia, quæ pro seruanda virtute constanter omnia p̄ofudat. Nam si absq; isto custode simus, facile erit ruere, & multis annis comparata vno momento destruere. Vt enim, inquit Gregorius: Lōgo studio seges feritur, sole, atq; imbre diutino nutritur, sed tamē vna & subita scintilla cōsumit. Paulisper ædificia ad alta proficiunt, sed repentinis casibus terram petūt. Robusta arbor in aëra per tarda in cremēta se erigit, sed quicquid diu alta protulit, semel & simul cadit.] O quā vera sūt, quæ factus hic pater istis similitudinibus cōtegit! Quid enim est spiritalis vita, nisi quædā abundantissima seges, quam per totam vitam Dominus in nobis ferit, & Spiritus sancti ardoribus, ac laborū pluuiis enutrit. Hanc autem scintillā impuræ affectionis, quæ ex persona suspecta veluti ex camino ignis erupit, repente consumit. Quid est perfectio, nisi ædificatio sancta, templumq; magnificū, quod Deo in cordibus nostris extruximus: Illud verō, nisi superbiā timeamus, subitus casus destruit, & inopinatus euetus absorbet. Quid est virtus, nisi arbor pulcherrima, assiduis incrementis radicata, quā tamē vna aduersitas cū impatentia, & indignatione suscepta solet deiicere? Videamus ergo quomodo cautē ambulemus, quia thesaurū nostrum hostes sãctitatis, qui innumerabiles sūt, sepe & vbi conātur deprædari. Quibus vna serpēntis prudentiā, diuinę gratiæ fauore suffulta, potēs est cōstātē resistere. Nec sola virtus, ac salus nostra, verū etiā integra fama nostra, ex qua bonum religionis nomen depēdet, vna circumspectionis contempione destruitur. Nam religiosum incautū, & laqueos Diaboli nō timētem, saltem linguæ maleuolorū infamāt, & nunc eius pudicitia, nūc eius paupertatē, nunc eius humilitatē, aut alias similes animæ vestes, dēte crudeli dilacerant. Fitq; sepe, vt qui neq; in minimo offendit, iniquus ab omni plēbe extimetur, quia ob minimā occasionē, quā dedit, ab iniquo homine impudicus, aut proprietarius, aut ambitiosus prædicatur. Consilium sapiētis: curam habe de bono nomine, quod in multis euentibus vim præcepti subire potest, nobis semper sit cordi, si nolumus, nosmetipsos, & matrem nostrā religionem, sinistra prophanorū hominū opinionione scædare. Prouidētes bona, ait Paulus, nō tantū coram Deo, sed etiā corā omnibus hominibus.] Non verō corā hominibus bona prouidet, qui bonū nomē, ac famā ob ineptam simplicitatē, opinionibus & detractionibus mal euolorū denigrādā exponit. Et prodigē atq; illiberaliter gemmā illam pretiosam dilapidat, de qua dictum est: Melius est nomē bonum, quā diuitiæ multæ.] Et iterum: Melius est nomen bonum, quā vnguenta pretiosa.] Et Ecclesiasticus earratione nos ad custodiendum bonū nomen instigat: Hoc enim, inquit, magis permanebit tibi, quā mille thesauri pretiosi, & magni. Bonæ viiæ numerus dierum: bonum autem nomen permanebit in æuum.] Egregiē profectō Hugo ait: Propter nos conscientia bona sufficit nobis, propter alios fama nostra nō polui, sed pollere debet in nobis. Qui fidēs conscientia suæ negligit famam suam, crudelis est, maxime in hoc loco positus, de quo dicit Apostolus scribēs ad discipulum: Circa omnes te ipsum bonorū operum

Gregor. 6 mor. c. 10

Eccel. 41.

Rom. 12

Prou. 22.

Eccel. 7. & 41.

Hug. in regul. c. 9.

Tuum. 2.

1. Cor. 4.

præbe exemplum.] Rursus alibi dicit: Spectaculum facti sumus mundo, & Angelis, & hominibus. [Qui nos amant, querunt quid in nobis laudent: qui verò nos odiunt, detrahunt nobis. Nos autem in vtroque medio constituti, adiuuante Domino nostro Iesu Christo, & vitam, & famam nostrâ sic custodire debemus, vt nò erubescamus à detractionibus laudari.] Prospiciamus ergo nobismetipsis, tum propter nos, tum ne familiæ religiosæ fama lædatur. Hæc enim detrimentum patitur, si nos, qui filij eius sumus, ore inuidorū damnamur, & causa à nobis incautè data, dictis sæcularium discerpimur. Propter nos certè non men religiosæ vitæ sanctum, & venerabile blasphematur, non iam inter gentes, quas catholica Ecclesia prostrauit, sed inter hæreticos, qui, quòd casus vni aut alterius religiosi vident, aut audiūt, sanctissimam monachorum vitam condemnant. Quorū tunc detes contēndimus, cum sine querela apud homines conuersamur. Audiamus igitur Bernardum monētem: Attendite & vos vobis in omni loco, scientes, quoniam omnia vestra norit scrutās corda, & renes Deus, qui finxit sigillatim corda vestra, & intelligit omnia opeta vestra.] Enitiamur illum imitari, qui dixit: Quis ex vobis arguet me de peccato? Non quasi absque omni peccato esse possimus, hoc enim, vt sæpe diximus, beatorum est, sed quia ita curamus viuere, vt licet aliquis possit in nobis modicum defectum aduertere, non tamen iure possit crimen imponere. Ita circūspēctionis cura protecti, & demonis laqueos fugiēmus, & celeriter ad vitā perfectam properabimus, & bonum virtutis odorem, in gratiam eorum, qui nos considerant, emittemus.

Bern. ser. 9. in Cāt.

1. Tim. 2.

Sit religiosus in eadem vitæ ratione perseverans.

C A P V T XLIII.

I N I S, vt aiunt, coronat opus, & sola perseverantia coronatur, quare, qui vult omnia, quæ hæcenus diximus, cum utilitate seruare, debet in vitæ suæ ratione constās effectus, se ad mentis constantiam, & operis perseverantiam accingere. Quid enim proderit, domus fundamenta iacere, & parietes in altum erigere, nisi superimposito tecto habitatio nostra vsque ad finem perficiatur? Ita nihil ad perfectionem assequendam prodest, in tyrocinio religiosæ vitæ fundamenta perfectionis per sui contemptum & humilitatem submittere, nihil prodest virtutum actibus, velut lapidibus, aut lateribus parietes huius ædificationis cōponere, nisi eam constans perseverantia quasi tectū operiat, & integrum ac pulchrum templum nostri conditoris efficiat. Perseuerantia est, quæ semper ad finem operis nititur, & nihil cœptum, aut semifactum relinquit, sine qua ipsam spiritualis vitæ finem, quem perfectionem esse definiuimus, nemo proculdubio conquirit. Vincenti, ait Dominus, dabo manna absconditum, & nomen nouum, I ergo qui difficultates nò vincit, & ab eo quod cœpit, retrocedit, nec mânia absconditum perfectionis, nec nomē nouum sancti atque perfecti, quod Christus nouus homo nobis acquisiuit, accipiet. Istudq; manna, istudq; nomen nouum prælibatio quædā est coronæ futuræ, quæ solis perseverantibus in virtute promittitur. Qui certat in agone, inquit Paulus, non coronabitur, nisi legitime certauerit. Agonis nomine nūc vitam spiritualem, seu religiosā accipe, in qua pro aliqua retributione certamus: coronam sanctæ perfectionis donum intellige, quæ caput, id est, mōtem nostram, cingit, atque

Apo. 2.

2. Tim. 1.

A condecorat: legem certaminis perseverantiā intellige, quam Dominus ipse promulgauit, cum dixit: Qui autē perseverauerit vsq; in finē, hic saluus erit.] Nō igitur perfectionis corona ditabitur, qui vtcumq; in statu religioso certauerit, sed qui cōstanter certauerit, & iuxta hæc perseverantiæ legē virtutis exercitationem instituerit. Idq; idē Paulus alio etiā loco testatur, dicēs: Nescitis, quòd hi, qui in stadio currunt, omnes quidem currūt, sed vnus accipit brauium: sic currite, vt cōprehēdatis.] Qui snam est ille vnus, qui accipit brauiū in terreno certamine: Nōne ille, qui vsq; ad metam currit, qui omnes alios currētes prætergreditur, qui gemmā ad finem perueniēti, & alios prætergrediēti destinātā arripit? Sic profus ad perfectionis gemmam vendicādā, non sufficit in stadio religionis currere, nisi vsque ad finem curras, & omnes imperfectos tepidōsque præuertas, Ideo diabolus soli perseverantiæ parat insidias, cui in Genesi dicitur: Ipsa contere caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo eius.] Tāta est sanē huius hostis insolentia, vt cōtrito capite à persecutione nostra nò cesseret, sed calcaneo, id est, fini operis, ac perseverantiæ laqueum instabilitatis obtendat. In quo profectò ad nostram perditionē obrinendā nò fallitur, qui optimè nouit, quod vbi ceciderit lignū, ibi erit, & nō ignorat hominū sortes à Domino non ex iniitiis, sed ex fine pēdari. Vnde pulchrè Hieronymus ait: Nō quaritur in Christianis initia, sed finis. Paul⁹ male cœpit, sed bene finiuit. Iudæ laudatur exordia, sed finis prodicione dānatur. Lege Ezechielem: Iustitia iusti nō liberabit eū, in quacumq; die peccauerit: & impietas impij nō nocebit ei, in quacumq; die conuersus fuerit ab impietate sua.] Ita est scala Iacob, per quā Angeli ascendunt, & descendunt, cui Dominus innititur lauis porrigens manum, & fessos ascendētium gradus sui contemplatione sustentās.] Cura itaq; incipiendi, & virtutis iter arripiendi, necessaria est, nā qui nō incipit, citra dubium numquam ad finem perueniet, sed sollicitudo perseverandi, multò magis necessaria. Multi quippe sunt, qui viam perfectionis incipiūt, quod initia non esse admodum difficilia satis ostendit, sed ò quam pauci ad finem huius vitæ, nempe ad perfectionem, ascendunt. Planè illud etiam quadrat in perfectionis obtentu: Multi sunt vocati, pauci verò electi.] Non enim omnes, quos Dominus ad vitam religiosam, atq; ad perfectionem vocat, se dignos faciūt efficaci electione perfectorum. Item & illud: Patres nostri omnes sub nube fuerunt, & omnes in Moyse baptizati sunt in nube, & in mari, sed nō in pluribus eorum beneplacitum est Deo.] Quadrat, in quā, hoc per mysterium in illos, qui acceptis nonnullis celestibus donis, numquam perfectam virtutem adepti sunt, quia cura perseverandi seposita à primæuo seruire ad desidiā, & oscitantiam declinarunt.

Qui ergo perfectionis palmā obtinere cōcupiscit, incipiat quidem viam istā felicem ingredi, sed magna cura in eo, quod incepit, perseveret. Nā multos vidimus optimè cœpisse, & incredibili seruire spiritus initia virtutis adamasse, quos certò scimus ob perseverantiæ defectum, non solum non fuisse perfectionem adeptos, sed & in damnationē fuisse prolapsos. An Saul non bene cœpit: Vtique, sed inconstancia eum à regno, imò & ab æterna salute deiecit. Denique audit: Pro eo quòd abiecit sermonem Domini, abiecit te Dominus, ne sis rex.] An illi non bene cœperunt, qui Saluatorem sequebantur? Ita sanē: Sed quia abierunt retro, & non iam cum illo ambulabant, se pane vitæ & salute priuauerunt. E contra verò Ezechielis animalia, quæ viros iustos designabant, non reuertebantur, cum ambularent.

Matt. 10.

1. Cor. 9.

Gen. 3.

Eccle. 11.

Hieron. epist. 10. ad Euzn. Ezech. ca. 18.

Gen. 28.

Matt. 20.

1. Cor. 10.

1. Reg. 15.

Ioan. 6. Ezech. 2.

Et